

Lausunto sote-palveluverkosta

1. **Kunta / Kommun** *

- ☐ Aura
- ☐ Kaarina / S:t Karins
- ☐ Kemiönsaari / Kimitoön
- ☐ Koski TL / Koski
- ☒ Kustavi / Gustavs
- ☐ Laitila / Letala
- ☐ Lieto / Lundo
- ☐ Loimaa
- ☐ Marttila / S:t Märten
- ☐ Masku / Masko
- ☐ Mynämäki / Virmo

	Kyllä, täysin / Ja, helt och hållet	Kyllä, osin / Ja, delvis	Emme ota kantaa / Ingen åsikt	Emme täysin / Inte helt och hållet	Emme längsta / Inte alls
a) Pidättekö perusteltuna käyttää esitettyjä palvelutarve-ennusteita palveluverkkosuunnittelun pohjana? / Anser ni att det är motiverat att använda de presenterade prognoserna över framtida servicebehov som grund för planering av servicenät?	☐	☐	☐	☒	☐
b) Pidättekö perusteltuna käyttää henkilöstön saatavuusarvioita palveluverkkosuunnittelun pohjana? / Anser ni att det är motiverat att använda prognoser över personaltillgången som grund för planeringen av servicenätet?	☐	☐	☐	☒	☐
c) Pidättekö perusteltuna käyttää nykyisten sote-kiinteistöjen sijainti- ja kuntotietoa palveluverkkosuunnittelun pohjana? / Anser ni att det är motiverat att använda de befintliga social- och hälsovårdsfastigheternas kondition och placering som grund för planeringen av servicenät?	☐	☒	☐	☐	☐

d) Pidätkö perusteltuna huomioida
hyvinvointialueen taloudellinen tilanne
palveluverkkosuunnittelun pohjana? /
Anser ni att det är motiverat att ta
hänsyn till välfärdsområdets
ekonomiska situation som grund för
planeringen av servicenätet?

e) Pidätkö perusteltuna käyttää
kuntarajat ylittävää tarkastelua
palveluverkkosuunnittelun pohjana? /
Anser ni att det är motiverat att
använda en kommunövergripande
betraktelse som grund för planeringen
av servicenätet?

5. Mikäli vastasitte, että edellä kuvatut tiedot eivät ole perusteltuja käyttää palveluverkkosuunnittelun pohjana, kertokaa, miksi.

Varhan taloudellista tilannetta ei voida yksin pitää riittävänä perusteena palveluverkkosuunnittelun suunnittelussa. Sen lisäksi on aidosti huomioitava palveluverkkostrategiassa ja luonnoksessa mainitut muut kriteerit (jotka eivät lausunnolla olevassa luonnoksessa Kustavin kunnan osalta toteudu):

- Palveluverkko on **saavutettava** ja koostuu kiinteistä palvelupisteistä sekä monipuolisista digitaalisista ja liikkuvista palveluista.
- Palveluverkkoa kehitettäessä **otetaan huomioon väestön ja eri asiakasryhmien tarpeet, väestön kehitys ja väestökeskittymät sekä väestön luonnolliset asointisuunnat ja alueelliset erityispiirteet, kuten saaristoisuus ja julkisen liikenteen toimivuus.**
- Palveluverkkosuunnittelu tähtää tehokkaaseen tilojen käyttöön ja ottaa huomioon talouden reunaehdot, kiinteistöjen kunnon, henkilöstön saatavuuden sekä muun käytettävissä olevan kapasiteetin.
- Palveluverkon muutoksissa **huolehditaan asiakkaan palvelun jatkuvuudesta** ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta siten, että uusi toimiva palvelu on käytössä ennen muutoksen voimaantuloa.
- **Hyvinvointialue edistää** osaltaan Varsinais-Suomen ja sen **eri alueiden elinvoimaa** yhteistyössä kuntien kanssa

5. Mikäli vastasitte, että edellä kuvatut tiedot eivät ole perusteltuja käyttää palveluverkkosuunnittelun pohjana, kertokaa, miksi.

Palveluverkon luonnoksessa tuodaan esille, että palveluverkkoa kehitettäessä otetaan huomioon väestön ja eri asiakasryhmien tarpeet, väestön kehitys ja väestökeskittymät sekä väestön luonnolliset asiointisuunnat ja alueelliset erityispiirteet, kuten saaristoisuus ja julkisen liikenteen toimivuus.

Kustavin kunnan osalta ikärakenteen, väestönkasvun, saaristoisuuden ja palvelujen tarpeen osalta em. Kriteerejä ei ole riittävästi huomioitu. Kustavin kunnan väestön suhteellinen ikärakenne on jo nyt maakunnan iäkkäintä ja vuosina 2030-2040 lähestyy jo valtakunnallisesti korkeimpia yli 65-vuotiaiden ja yli 75-vuotiaiden suhteellisia määriä kunnan väkiluvusta.

Ikäihmisten palveluntarve kasvaa muita väestöryhmiä nopeammin ja palveluiden saatavuus ja saavutettavuus edellyttää heille suunnattujen sosiaali- ja terveystaloudellisesti sote-pisteessä toteutettavissa, kun otetaan huomioon esimerkiksi liikkuvien palvelujen edellyttämät investoinnit.

Ikäihmisille ja pitkäaikaissairaille kohdistetuilla perusterveydenhuollon lähipalveluilla voidaan tehokkaasti ehkäistä ja vähentää kalliiden erikoissairaanhoidon palveluiden tarvetta.

Väestömäärien osalta luonnoksessa ei ole huomioitu, että Kustavin kausiasukkaiden määrä nostaa kunnan tosiasiallisen väkiluvun 5000-10000 asukkaan välille toukokuun ja syyskuun väliselle ajalle. Myöskään julkisen liikenteen puuttumista ei ole riittävästi huomioitu.

5. Mikäli vastasitte, että edellä kuvatut tiedot eivät ole perusteltuja käyttää palveluverkkosuunnittelun pohjana, kertokaa, miksi.

Palveluiden ajallinen saavutettavuus on arvioitu Kustavin kunnan osalta ilman, että siinä olisi huomioitu saavutettavuus kunnan eri osista (esimerkiksi Vartasala, Kaurissalo). Arvio perustuu lisäksi liikkumiseen autolla, joka ei tule kyseeseen etenkin merkittävälle osalle iäkkäämpää väestöä. Palvelujen saavutettavuutta julkisilla liikennevälineillä ei ole luonnoksen laatimisen yhteydessä selvitetty ja arvioitu.

6. Mitä positiivisia vaikutuksia näette seuraavan kuntarajat ylittävästä palveluverkkosuunnittelusta?

Kuntarajat ylittävä palveluverkko tehostaa järkevää henkilö- ja kiinteistöresurssin taloudellista ja toiminnallista käyttöä sekä vähentää pienten yksiköiden haavoittuvuutta.

Kuntarajat ylittävä palveluverkkosuunnittelu on perusteltu ratkaisu siten, että kiireelliset ja vaativat erityispalvelut keskitetään alueellisesti. Sen sijaan perusterveydenhuollon palvelujen suhteen alueella tulisi olla lähipalveluverkko vähintään sote-pisteinä. Jokaisessa kunnassa sijaitsevalla sote-pisteellä voitaisiin järjestää myös tapaamistilat niille terveys- ja sosiaalipalveluille sekä muille palveluille, jotka on tarpeen järjestää asiakkaan elinpiirissä lähipalveluina.

7. Mitä negatiivisia vaikutuksia näette seuraavan kuntarajat ylittävistä palveluverkkosuunnittelusta?

Suunnitelmassa erityisen ongelmallisena näyttäytyy ratkaisu, jossa osa kunnista jätetään ilman lähipalvelupistettä ja heidät osoitetaan hakemaan ”lähipalvelunsa” vaihtelevien etäisyyksien päästä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kyseisten kuntien asukkaan jäävät ilman todellisia lähipalveluita. Tällöin palvelujen saatavuus ja saavutettavuus väistämättä huononee. Hoitoon hakeudutaan myöhemmin, mikä lisää raskaimpien ja kalliimpien palveluiden tarvetta.

Palveluja korvaamaan lupailaan digitaalisia ja liikkuvia palveluita, joiden toteutumisesta ei kuitenkaan ole takeita. Digitaaliset palvelut eivät myöskään ole kaikille väestöryhmille mahdollisia.

Liikkuvien palveluiden kalusto- ja henkilöstökulut voivat nousta korkeammiksi, kuin mitä hoitohenkilökunnan liikkumisessa palvelupisteisiin ja niiden välillä aiheuttaa.

8. Sote-keskukset, sote-asemat ja sote-pisteet sijoittuvat väestökeskittymiin, joissa palvelujen ajatellaan olevan hyvin saavutettavia. Miten esitelty luonnos tukee näkemyksenne mukaan palvelujen saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta?

	Riittävästi / Tillräckligt	Jokseenkin riittävästi / Till någon grad	Ei riittävästi / Inte tillräckligt	Emme ota kantaan / Ingen åsikt
a) lapset ja nuoret / barn och ungdomar	☐	☒	☐	☐
b) työikäiset / personer i arbetsför ålder	☐	☒	☐	☐
c) ikääntyneet / de äldre	☐	☐	☒	☐
d) ruotsinkieliset / svenskspråkiga	☐	☒	☐	☐
e) muut väestöryhmät, mitkä / andra befolkningsgrupper, vilka	☐	☐	☒	☐

pitkäaikaissairaat

9. Mikäli vastasitte "ei riittävästi", kertokaa miksi.

Palveluverkkojen suunnittelussa on päädytty ratkaisuun, jossa eri palvelualueet(sote-asemat, ikääntyneiden asumispalvelut, ympärivuorokautinen hoiva yms.) käsitellään ja päätetään erillisinä kokonaisuuksina. Tällöin on vaarana, että yksittäisen kunnan erityispiirteet ja niiden edellyttämä palvelukokonaisuus ei toteudu palveluntarpeen mukaisena.

Kustavin kunnassa ikäihmisten suhteellisen määrän kasvu edellyttää ympärivuorokautisen hoivan, yhteisöllisen asumisen ja kotihoidon resursseja lisääntyvissä määrin. Asiakkaille pitää kyetä järjestämään myös perusterveydenhuollon palveluita etenkin lääkärin, sairaanhoitajan ja diabetes-hoitajan sekä näytteenoton palveluista.

Kustavin työssäkäyvien ja autoilevien asukkaiden sekä kesä- ja kausiasukkaiden satunnaiset perusterveydenhuollon palvelut ovat järjestettävissä Taivassalosta, mikäli sinne osoitetaan riittävästi resurssia. Sen sijaan ikääntyneille kuntalaisille tulisi olla saavutettavia perusterveydenhuollon palveluita kunnan palvelukeskukseen sijoittuvassa sote-pisteessä. Ikäihmisten suhteellisen määrän kasvu on maakunnallisesti suurinta juuri Kustavissa ja heidän palveluitaan ei ole mahdollista järjestää pitenevillä välimatkoilla tilanteessa, jossa edes siirtymiseen tarvittavaa joukkoliikennettä ei ole saatavissa.

10. Miten arvioitte esitetyn luonnoksen vaikuttavan kuntanne elinvoimaan, alueenne työvoimaan ja yrityksiin ja muihin sidosryhmiin?

Hur bedömer ni att utkastet skulle påverka livskraften i er kommun samt arbetskraften, företagen och andra intressenter i ert område?

	Vahvasti positiivinen vaikutus / Stark positiv påverkan	Jonkin verran positiivinen vaikutus / Viss positiv påverkan	Emme ota kantaa / Ingen åsikt	Jonkin verran negatiivinen vaikutus / Viss negativ påverkan	Vahvasti negatiivinen vaikutus / Stark negativ påverkan
a) kuntanne talous / ekonomin i er kommun	☐	☐	☐	☒	☐
b) alueenne työllisyys / sysselsättningen i er region	☐	☐	☐	☒	☐
c) alueenne yritykset / företagen i er region	☐	☐	☐	☒	☐

11.

Millaisia/mitä muita positiivisia vaikutuksia tunnistatte?

Vilka andra positiva effekter kan ni identifiera?

12. Millaisia/mitä muita negatiivisia vaikutuksia tunnistatte?

Vilka andra negativa effekter kan ni identifiera?

NEGATIIVISET VAIKUTUKSET

Hyvinvointialueen palveluverkkostrategiassa ja lausuttavana olevassa luonnoksessa on tuotu esiin, että Hyvinvointialue edistää osaltaan Varsinais-Suomen ja sen eri alueiden elinvoimaa yhteistyössä kuntien kanssa. Palveluverkkoluonnoksen yhteydessä ei kuitenkaan ole laadittu asianmukaista vaikutusten ennakoarviointia, jonka perusteella päätöksen vaikutusta kuntien elinvoimaan voisi arvioida. Vaikutusten ennakoarvioinnin puuttumista ei voida korvata kunnille tehtävällä kyselyllä, koska kunnille ei ole esitetty sellaisia tietoja palveluverkkokokonaisuudesta, että elinvoimavaikutuksia voisi luotettavasti arvioida.

NEGATIIVISET VAIKUTUKSET

Hyvinvointialueuudistuksen keskeisenä tavoitteena on ollut perusterveydenhuollon vahvistaminen, jotta erikoissairaanhoidon kuluja (tai kulujen kasvua) voitaisiin hillitä.

Perusterveydenhuollon saatavuus ja saavutettavuus sekä sen myötä vaikuttavuus laskee lähipalvelujen ”alasajolla”. Kokonaisvaikutus niiden kuntien elinvoimaan, jotka mahdollisesti jäivät ilman toimivia lähipalveluita, on eittämättä negatiivinen.

13. Mitä keinoja tunnistatte mahdollisten negatiivisten vaikutusten hillitsemiseksi?

Vilka åtgärder identifierar ni för att mildra potentiella negativa effekter?

14. Mitä muuta haluatte sanoa Varhan palveluverkkosuunnittelusta?

- Palveluverkkosuunnittelua kokonaisratkaisua ei tule tehdä ainoastaan talous edellä, vaan aidosti ottaa huomioon kaikki esiin tuodut kriteerit (eri asiakasryhmien tarpeet, väestön kehitys ja väestökeskittymät sekä väestön luonnolliset asointisuunnat ja alueelliset erityispiirteet, kuten saaristoisuus ja julkisen liikenteen toimivuus).
- Palveluverkon suunnittelussa pitäisi ottaa huomioon palvelurakenteen kokonaisuus siten, että mahdollisimman nopeasti määriteltäisiin paikallisesti tarjottavien lähipalvelujen sisältö myös muiden kuin sote-asemille/sote-pisteille sijoitettavien palvelujen osalta. Muiden lähipalvelujen sisällön tulisi vaikuttaa myös sote-asemien/sote-pisteiden palveluihin.
- Kuntien mahdollinen investointihalukkuus ja kehittämissuunnitelmat tulisi selvittää ja hyödyntää.

Kustavi 150 vuotta.
Kustavi 150 vuotta.

KIITOKSIA!

Kunnanjohtaja Rauno Peltola